

Notitie WUM-uitgangspunten

Overzicht van kengetallen met onregelmatige actualisatie

ir I. Vermeij

BO-43.20 :	Stikstof
Titel MMIP :	A1 Verminderen fossiele nutriënten en emissie naar bodem, water en lucht
BAPS-nummer:	BO-43.20-101-005

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Notitie WUM-uitgangspunten

Overzicht van kengetallen met onregelmatige actualisatie

Om jaarlijks tot een goede berekening van excretiecijfers te komen, is het belangrijk om zo dicht mogelijk aan te sluiten bij de gerealiseerde cijfers in de praktijk en deze zo actueel mogelijk te houden. Van kleinere veehouderijsectoren zijn er echter minder kengetallen bekend en voor sommige grotere sectoren worden de cijfers niet jaarlijks geactualiseerd.

Een belangrijke bron met informatie is de KWIN Veehouderij, die jaarlijks verschijnt. Hoewel niet alle getallen elk jaar worden geactualiseerd, staan hier wel de meest recente inzichten in. Echter, van sommige uitgangspunten die gebruikt worden voor de excretieberekeningen, staan geen waarden in KWIN.

Deze notitie dient om de laatst gebruikte uitgangspunten voor de excretieberekeningen te checken op actualiteit en waar mogelijk te vervangen door meer recente uitgangspunten. Daarnaast is het doel om de bron vast te leggen, zodat in de toekomst sneller en eenvoudiger uitgangspunten geactualiseerd kunnen worden.

Bronnen voor kengetallen en actuele waarden

In onderstaande tabel is een inventarisatie opgenomen van

- i) kengetallen van kleinere dier-categorieën en
- ii) kengetallen van grotere diercategorieën die niet jaarlijks worden geactualiseerd m.u.v. melkvee
- iii) kengetallen voor melkvee zoals levend gewicht en voederbehoefte worden afgestemd op BEX.

Als kengetallen aan verandering onderhevig zijn en deze jaarlijks (kunnen) wijzigen, dan staat er (J) achter de bron vermeld. Sommige kengetallen staan in KWIN maar zijn mogelijk niet representatief voor de praktijk omdat ze uitgaan van een norm i.p.v. praktijkcijfers. Dat kan ook een reden zijn waarom een kengetal wel in KWIN staat, maar niet is gebruikt. Een aantal kengetallen staan niet in KWIN en actualisatie van deze kengetallen is afhankelijk van incidenteel onderzoek. Mogelijk kunnen deze kengetallen ook in de toekomst via KWIN beschikbaar komen. In onderstaande tabel is per kengetal aangegeven of het in KWIN is opgenomen en wat de bron is van het toegepaste kengetal in WUM. Het kan voorkomen dat een kengetal bij het scannen van KWIN niet is gevonden en daardoor onterecht is aangegeven dat het niet in KWIN voorkomt.

De bron van sommige kengetallen ligt soms (ver) in het verleden maar dat wil nog niet zeggen dat het kengetal niet meer geldt voor de huidige praktijk. Daarnaast zijn sommige kengetallen gedateerd maar de invloed op de excretieberekening is verwaarloosbaar.

In de tabel staat de huidige bron met de huidige waarde. Deze kan bij een volgende berekening vervangen worden door de nieuwe waarde (waarde 2023) die in de meest recente KWIN Veehouderij staat. Waar deze niet beschikbaar is in KWIN, wordt een andere bron vermeld.

Diercategorie	Kengetal	In KWIN (J/N)	Huidige bron	Huidige waarde	Nieuwe Bron	Waarde 2023
Witvleeskalveren	Productieperiode (dagen exclusief leegstand)	J	[1]	195	KWIN	190
	Begingewicht (kg)	J	[1]	44	KWIN	44
	Eindgewicht (kg)	J	[1]	270	KWIN	268
	Voergebruik (rantsoen) per ronde (kg) Kalvermelk	J	[1]	255 (start 40+215)	KWIN	235 (start 25+210)
	Mengvoermix			337		325
	Stro (laag ijzergehalte/gezeefd)			62		38
Rosévleeskalveren	Aandeel jong rosé (%)	N	[2]	70	[1a]	60
	Aandeel oud rosé (%)	N	[2]	30	[1a]	40
	Productieronde jong rosé (dagen exclusief leegstand)	J	[2]	220 (start 72+148)	KWIN	217 (72+145)
	Productieronde oud rosé (dagen exclusief leegstand)	J	[2]	319 (start 75+244)	KWIN	277 (72+205)
	Begingewicht startkalf (kg)	J	[2]	50	KWIN (N)	50
	Eindgewicht jong rosé (kg)	J	[2]	300	KWIN	317
	Eindgewicht oud rosé (kg)	J	[2]	400	KWIN	380
	Voergebruik (rantsoen) jong rosé per ronde Kunstmelk	J	[2]	30	KWIN	22
	Krachtvoer startkalveren			79		110
	Snijmaïs startkalveren (ds)			47		44
	Snijmais (ds)			240		292
	Bijproduct (krachtvoer + vochtrijk krv)			585 + 57		518 + 57
	Voergebruik (rantsoen) oud rosé per ronde Kunstmelk	J	[2]	30	KWIN	22
	Krachtvoer startkalveren			79		110
	Snijmaïs startkalveren (ds)			47		44
	Snijmais (ds)			650		423
	Bijproduct (krachtvoer + vochtrijk krv)			675 + 196		679 + 196

Diercategorie	Kengetal	In KWIN (J/N)	Huidige bron	Huidige waarde	Nieuwe Bron	Waarde 2023
Vleesvee (vrouwelijk) Weide- en zoogkoeien	Productieronde (weideperiode)	J		200		200
	Begingewicht (kg)	J (afg)	[3]	540	[1b]	600
	Eindgewicht (kg)	J		650	[1b]	750
	Melkproductie (kg)			1700	[1b]	1350
	Geboortegewicht kalf (kg)			44	[1b] (N)	50
	Kalf/koe/jaar			0,75	KWIN	0,7
	Voergebruik (rantsoen) per ronde Gras (kg ds (obv 779 VEVI/kg ds) Graskuil (kg ds obv 739 VEVI/kg ds) Snijmaiskuil (kg ds obv 1048 VEVI/kg ds) Krachtvoer (kg)	J		1990 1643 60	[1b]	Baseren op VEM-behoefte weideperiode. Samenstelling extensief gras.
Vleesvee (mannelijk) Roodvleesstieren (122) (Blonde d'Aquitaine) 70% stieren is import	Productieronde (dagen exclusief leegstand)	J		581 (leeftijd eindgewicht)	KWIN	305
	Begingewicht (kg)	J (afg)		50	KWIN (N)	50
	Vleesstier op 12 maanden (kg)	J (afg)		450	KWIN	500
Zuiver vleesras	Eindgewicht vleesstier (kg)	J		700	KWIN	825
	Voergebruik (rantsoen) per ronde Kunstmelk Snijmais (kg ds, obv 970 VEVI/kg ds) Bijproduct (kg ds) Stierenkernbrok (kg) Stierenafmestbrok (kg)	J		30 2420 ds 190 1208	KWIN	1356 825 610 450
Kruisling	Voergebruik (rantsoen) per ronde Kunstmelk Snijmais (kVEVI) Bijproduct (kg ds) Stierenkernbrok (kg)			30 1718 ds 339 1203		
KWIN-vleesvee: alleen cijfers over luxe vleesstieren jaarlijks geactualiseerd. Cijfers over zoogkoeien zijn gedateerd (2002).						

Diercategorie	Kengetal	In KWIN (J/N)	Huidige bron	Huidige waarde	Nieuwe Bron	Waarde 2023
Schapen (per ooi)	Voergebruik (rantsoen) per jaar (stal/weide) (kg) Krachtvoer lammeren Krachtvoer schapenbrok Graskuil en hooi Weidegras	Ged.	[3]	Alle 24,75 20,25 54,9 549,5	[3]	 24,75 20,25 54,9 549,5
	Geboren lammeren (aantal) Alle	J	[3]	1,8	[3]	1,8
	Grootgebrachte lammeren (aantal) alle	J	[3]	1,5	KWIN	1,5
	Geboortegewicht (kg) alle	N	[3]	4,75	[3]	4,75
	Vervanging ooien en rammen (%)	J	[3]	25	KWIN	21
	Gewicht volwassen ooi (kg)	N	[3]	75	[11]	75
	Aanwezige rammen (aantal)	N	[3]		[11]	0,03
	Gewicht lam bij verkoop (kg) alle	J	[3]	42	KWIN	42
	Wolproductie (kg)	J	[3]	3	KWIN	3,0
	Stalperiode (dagen) Alle	N	[3]	35	[11]	35
	Strogebruik (kg)	J	[3]	In NEMA	[3]	In NEMA
KWIN-schapen: cijfers zijn gegeven per ras, het aandeel van de rassen is ruwweg geschat op <45% Texelaar en vergelijkbare rassen, 10% Flevolander incl. Rijnlam, 15% Heideschapen en >30% rest (Bonte, Swifters, Noordhollanders). De laatste groep zit op 2,3 lam per worp. Geboortegewichten: 1-ling 4-6 kg, 2-ling 4-5 kg en 3-ling 3-4 kg. Deze uitsplitsing wordt nu nog niet gehanteerd, maar dient eerst beter geverifieerd te worden.						

Diercategorie	Kengetal	In KWIN (J/N)	Huidige bron	Huidige waarde	Nieuwe Bron	Waarde 2023
Melkgeiten (per melkgeit 1 jaar en ouder)	Voergebruik (rantsoen) per jaar (stal/weide) (melkproductie 1.150 kg) Kunstmelk opfokdier (kg) Kunstmelk per afgeleverd lam Graskuil melkgeit (kg ds) Graskuil opfokdier (kg ds) Krachtvoer melkgeit Krachtvoer opfokdier Snijmaïs melkgeit (kg ds) Snijmaïs opfokdier Hooi/stro melkgeit (kg ds) KWIN: Ruwvoer (kVEM) (53% maiskuil, 47% graskuil en hooi/stro)	Ged.	[2]	12 7 215 100 467 153 320 153	KWIN	13 7 146 98 652 139 182,5 147 15
	Geboren lammeren (aantal) (1,93 per worp, 35% drachtig)	J	[3]	1,2	KWIN	0,68
	Uitval lammeren (aantal)	J	[3]	0,16	KWIN	0,08
	Geboortegewicht (kg)	N	[3]	3,2	[12] (N)	3,25
	Afgeleverde vleeslammeren (aantal)	N	[3]	0,74	[12]	0,3
	Eindgewicht vleeslammeren (kg)	J	[2]	9	KWIN	9,0
	Melkproductie (gem. '20-'22)	N	[3]	1000	[BIN]	1150
	Vervanging melkgeiten (%)	J	[3]	30	KWIN	30
	Aanwezige bokken per melkgeit (%)	J	[3]	NB	KWIN	3
	Vervanging bokken (%)	N	[3]	30	[16]	33
	Eindgewicht geit (kg)	N	[2]	75	[16]	75
	Eindgewicht bok (kg)	N	[3]	90	[16]	95
	Strogebruik (kg)	J	[3]	NEMA	KWIN	NEMA
KWIN-geiten: het ruwvoerverbruik is alleen gegeven in VEM met aangenomen verdeling over soorten ruwvoer. Eindgewichten geit: 60-70 kg (Handboek Geiten) of 70-80 kg (InfoNu.nl) Bok: 90-100 kg (InfoNU.nl)						

Diercategorie	Kengetal	In KWIN (J/N)	Huidige bron	Huidige waarde	Nieuwe Bron	Waarde 2023
Paarden en pony's		Ged.	[2][3]		[2][3]	
Paard	Begingewicht (kg)				[17]	55
	Eindgewicht (kg)			541,5		541,5
	Voerverbruik per jaar Paardenbrok (kg)	J		487 (ds)	[18]	487 (ds)
	Hooi/ruwvoer (kg)			3118 (ds)		3118 (ds)
Pony	Begingewicht (kg)			nvt		nvt
	Eindgewicht (kg)			284,5		285
	Voerverbruik per jaar Paardenbrok (kg)	J		155 (ds)		155 (ds)
	Hooi/ruwvoer (kg)			1553 (ds)		1553 (ds)

KWIN-paarden: kengetallen per type paard maar geen gemiddelde situatie voor het gemiddeld aanwezige paard/pony. De bedragen uit KWIN zijn gebaseerd op een 3-jarig paard, zonder weidegang, zodat hele jaar krachtvoer en hooi/ruwvoer wordt verstrekt.

De voerhoeveelheid in KWIN is hoger dan waar eerder rekening mee gehouden werd. WUM gaat uit van een gemiddelde drogestofopname van 2,0% van het lichaamsgewicht bij rantsoenen met een beperkt aandeel krachtvoer. In het Tabellenboek Veevoeding Paarden en Pony's (2016) van het CVB is sprake dat de maximale DS-opname uit ruwvoer plus (een substantiële hoeveelheid) krachtvoer - afhankelijk van het gewicht, de conditie en prestatie van het paard - circa 2,5% van het lichaamsgewicht bedraagt. Als er alleen ruwvoer verstrekt wordt, geldt 2% van het lichaamsgewicht. Dit kan verklaren dat in KWIN een hogere voeropname staat dan waar in WUM vanuit wordt gegaan. Het ds-gehalte van ruwvoer is gebaseerd op grashooi grof met DS-gehalte van 867 (Tabellenboek Veevoeding). Lichte dieren kunnen per 100 kg LG meer voer opnemen dan zware dieren. Het gewicht van het veulen is gemiddeld circa 10 % van het gewicht van de merrie.

Diercategorie	Kengetal	In KWIN (J/N)	Huidige bron	Huidige waarde	Nieuwe Bron	Waarde 2023
Opfokzeugen (en – beren)	Beginleeftijd (dagen)	J	[3]	75	KWIN (N)	70
	Eindleeftijd (dagen)	Bij verkoop	[3]	259	[3]	260
	Eindgewicht opfokzeug (= begingewicht zeug) (kg)	N	[3]	145	[13] (N)	140
	Voeropname per ronde (opfokzeug tot verkoop en daarna tot 1 ^e inzet) (kg)	J	[3]	421	KWIN	432
Dekberen	Periode aanwezigheid (jaren)	J	[3]	1,5	KWIN (N)	1,5
	Begingewicht (kg)	N	[3]	135	[13] (N)	150
	Eindgewicht (kg)	N	[3]	325	[13] (N)	300
	Voeropname (kg)	J	[3]	1095	KWIN (N)	1060
Fokzeugen/gespeende biggen	Begingewicht gespeende big (kg)	N	[4]	7,5	[14] (N)	7,5
	Eindgewicht fokzeug (kg)	J	KWIN	230	KWIN (N)	230
	Voerverbruik big in de kraamperiode (kg per big)	N	[4]	0,5	[14]	0,75

Diercategorie	Kengetal	In KWIN (J/N)	Huidige bron	Huidige waarde	Nieuwe Bron	Waarde 2023
Opfokhennen	Opfokperiode exclusief leegstand (dagen)	J	KWIN	119	KWIN (N)	119
	Begingewicht (gram)	N	[3]	35	[3][10] (N)	42
	Eindgewicht bruin (middelzwaar) (kg)	N	[3]	1520 g	[3][10] (N)	1,4
	Eindgewicht wit (kg)	N	[3]	1285 g	[3][10] (N)	1,2
	Aandeel kooihuisvesting/strooisel (%)	N	[5]	12,4/87,6	[9] (J)	8/92
	Aandeel wit binnen kooihuisvesting (%)	N	[3]	100	[9] (J)	100
	Aandeel wit binnen strooiselhuisvesting (%)	N	[6]	50	[6] (J)	65
	Uitval wit kooihuisvesting (%)	J	KWIN	4,0	KWIN (N)	4,0
	Uitval wit strooiselhuisvesting (%)	J	KWIN	5,0	KWIN (N)	5,0
	Uitval bruin strooiselhuisvesting (%)	J	KWIN	4,0	KWIN (N)	5,0
	Voer per afgeleverde “witte” hen – kooihuisvesting (kg)	J	KWIN	5,25	KWIN (N)	5,25
	Voer per afgeleverde “witte” hen – strooiselhuisvesting (kg)	J	KWIN	5,8	KWIN (N)	5,8
	Voer per afgeleverde “bruine” hen – strooiselhuisvesting (kg)	J	KWIN	6,0	KWIN (N)	6,0
Leghennen	Productieperiode “witte” legghen – kolonie excl. leegstand (dagen)	J	KWIN (2022)	490	KWIN (J)	560
	Productieperiode “witte” legghen – scharrel (dagen)	J	KWIN	490	KWIN (J)	518
	Productieperiode “bruine” legghen – kolonie excl. leegstand (dagen)	nvt	KWIN	434	Nvt	nvt
	Productieperiode “bruine” legghen – scharrel excl. leegstand (dagen)	J	KWIN	434	KWIN (J)	448
	Opfokperiode legghen kolonie (dagen)	J	KWIN	20	KWIN (N)	20
	Opfokperiode legghen scharrel (dagen)	J	KWIN	21	KWIN (N)	21
	Eindgewicht legghen witte eieren (kg)	J	KWIN	1,6	KWIN (N)	1,6
	Eindgewicht legghen bruine eieren (kg)	J	KWIN	1,7	KWIN (N)	1,7

Diercategorie	Kengetal	In KWIN (J/N)	Huidige bron	Huidige waarde	Nieuwe Bron	Waarde 2023
	Uitval wit kooihuisvesting (%)	J	KWIN	nvt	KWIN (J)	9,0
	Uitval wit scharrelhuisvesting (%)	J	KWIN	nvt	KWIN (J)	10,0
	Uitval bruin scharrelhuisvesting (%)	J	KWIN	nvt	KWIN (J)	10,0
	Voer per aanwezige “witte” hen – kooihuisvesting (kg/jaar)	J			KWIN (J)	40,2
	Voer per aanwezige “witte” hen – strooiselhuisvesting (kg/jaar)	J			KWIN (J)	43,5
	Voer per aanwezige “bruine” hen – strooiselhuisvesting (kg/jaar)	J		45 (alle, BIN)	KWIN (J)	44,6
	Overige kengetallen via BIN		BIN		BIN	
KWIN-leghennen en vleeskuikens: een aantal parameters loopt via het BIN en loopt dus één jaar achter. Bovendien worden verschillende concepten in BIN op 1 hoop gegooid, dus gemiddelden zeggen niet zoveel. In KWIN worden m.b.v. expertkennis waarden bepaald, die een goede weergave van de praktijk geven.						
Vleeskuikenouderdier opfok	Productieperiode exclusief leegstand (dagen)	J	KWIN	140	KWIN (N)	140
	Begingewicht (kg)	N	[3]		[3] [10] (N)	
	Regulier Traaggroeiend ¹			0,042		0,040 0,040
	Eindgewicht (=begingewicht vkod-leg) (kg)	N	[7]		[10] (N)	
	Regulier-haan			3,0		3,0
	Regulier-hen (kg)			2,2		2,37
	Traaggroeiend-haan					3,0
	Traaggroeiend-hen					1,60
	Aandeel hanen bij opzet (%)	J	KWIN		KWIN (N)	
	Regulier			15		10
	Traaggroeiend					9

¹ Voor opfok vleeskuikenouderdieren waren voor traaggroeiend niet eerder waardes opgenomen

Diercategorie	Kengetal	In KWIN (J/N)	Huidige bron	Huidige waarde	Nieuwe Bron	Waarde 2023
	Aandeel hanen bij aflevering (%) Regulier Traaggroeiend	J	KWIN	9	KWIN (N)	7,0 6,0
	Uitval dieren (%) Regulier-haan/hen Regulier Traaggroeiend	J	KWIN	11	KWIN (N)	9,0 6,0
	Opfokvoer per afgeleverde hen (kg) (incl. startvoer) Regulier Traaggroeiend	J	KWIN	10,3	KWIN (N)	10,3 8,5
Vleeskuikenouderdier leg (voor zowel regulier en trager groeiend)	Productieperiode (leg) exclusief leegstand (dagen) Regulier	J	KWIN	272	KWIN (J)	286
	Traaggroeiend			304		325
	Uitval hennen 20-22 weken (%)	J	KWIN	0,5	KWIN (N)	0,5
	Uitval hennen vanaf 22 weken (%) Regulier Traaggroeiend	J	KWIN	9 6	KWIN (N)	9,0 6,0
	Uitval hanen 20-22 weken (%) Regulier Traaggroeiend	J	KWIN	2 2	KWIN (N)	2,0 2,0
	Uitval hanen vanaf 22 weken (%) Regulier Traaggroeiend	J	KWIN	38 30	KWIN (N)	38 30
	Eindgewicht hen (kg) Regulier Traaggroeiend	J	KWIN	3,9 2,2	KWIN (N)	3,9 2,2
	Eindgewicht haan (kg) Regulier Traaggroeiend	J	KWIN	4,8	KWIN	4,8 4,8

Diercategorie	Kengetal	In KWIN (J/N)	Huidige bron	Huidige waarde	Nieuwe Bron	Waarde 2023
	Eiproductie per opgehokte hen (aantal) (incl. 9-12 consumptie-eieren) Regulier Traaggroeiend	J	KWIN	186 222	KWIN (J)	189 224
	Eigewicht (kg) per opgehokte hen per ronde Regulier (189*65g) Traaggroeiend (224*60 g)	N	[3]	(186*62g)/1000 (222*62g)/1000	[10] (J)	12,29 13,44
Incl. hanen	Voerverbruik per legronde per opgehokte hen (kg) Regulier Traaggroeiend	J	KWIN	47,6 39,7	KWIN (J)	47,6 39,7
	Aandeel trager groeiend (%) (berekend o.b.v. # vleeskuikens)	N	[8]	13	[8]?	15
Vleeskuikens	Alle via BIN (1 jaar achterlopend)	?	BIN		BIN	
Vleeskalkoen	Afleverleeftijd hennen (dagen)	J	KWIN	112	KWIN (N)	112
	Afleverleeftijd hanen (dagen)	J	KWIN	140	KWIN (N)	140
	Begingewicht (kg)	N	[3]	0,057	[3][10]	0,053
	Aflevergewicht hennen (kg)	J	KWIN	10	KWIN (N)	10,0
	Aflevergewicht hanen (kg)	J	KWIN	20	KWIN (N)	20,0
	Voederconversie (kg/kg)	J	KWIN	2,54	KWIN (N)	2,54
	Uitval (%)	J	KWIN	8	KWIN (N)	8,0
Vleeseenden	Productieperiode exclusief leegstand (dagen)	J	KWIN	45	KWIN (N)	45
	Begingewicht (kg) (2/3 van eigewicht)	N	[3]	0,056	[3][10]	0,047
	Eindgewicht (kg)	J	KWIN	3,2	KWIN (N)	3,2
	Voerverbruik per afgeleverde eend (kg)	J	KWIN	6,98	KWIN (J)	6,98
	Uitval (%)	J	KWIN	3	KWIN (N)	3,0

Diercategorie	Kengetal	In KWIN (J/N)	Huidige bron	Huidige waarde	Nieuwe Bron	Waarde 2023
Konijnen	Aantal worpen	J	KWIN	6,8	KWIN (N)	6,8
	Aantal jongen per worp	J	KWIN	9,4	KWIN (N)	9,4
	Begingewicht voedster/fokram (kg)	N	[3]	3,6	[15]	3,8
	Eindgewicht voedster (kg)	N	[3]	4,2	[15]	4,5
	Eindgewicht ram (kg)	N	[3]	7,5	[15]	7,0
	Uitval voor spenen (%)	J	KWIN	9	KWIN (N)	9,0
	Uitvalgewicht voor spenen (kg)	N	[3]	0,2	[15]	0,2
	Uitval na spenen (%)	J	KWIN	9	KWIN (N)	9,0
	Uitvalgewicht na spenen (kg)	N	[3]	1	[15]	1,65
	Aangehouden voor vervanging (aantal)	J	KWIN	1,8	KWIN (N)	1,8
	Eindgewicht vleeskonijn (kg)	J	KWIN	2,65	KWIN (N)	2,65
	Rammen per 100 voedsters (aantal)	N	[3]	3,25	[15]	0
	Vervanging rammen (%)	N	[3]	67	[15]	nvt
	Voerverbruik per kg afgeleverd konijn (kg)	J	KWIN	3,45	KWIN (N)	3,45
	Afgeleverd konijnenvlees (kg)	J	KWIN	140	KWIN (N)	140
KWIN-konijnen: in praktijk wordt kunstmatige inseminatie toegepast en dus zijn er geen rammen aanwezig						

Bronnen

- [1] Opgave kalversector (2021/2022); Rekengroep Excretiecijfers vleeskalveren (sectordeskundigen).
- [1a] Opgave kalversector, Stichting Brancheorganisatie Kalversector (2023)
- [1b] Opgave vleesveesector (2022); Rekengroep Excretiecijfers Vleesvee (sectordeskundigen).
- [2] Bikker et al (2019). Stikstof- en fosfaatexcretie van gangbaar en biologisch gehouden landbouwhuisdieren. WOt-technical report 152. <https://edepot.wur.nl/477219>
- [3] Historisch, niet verder gespecificeerd maar globaal 10 jaar of ouder.
- [4] Bikker (2023).
- [5] Opgave huisvesting (OHV) in Gecombineerde Opgave (jaarlijks).
- [6] Vermeij (pers. mededeling >5jaar). Horne, van, (persoonlijke mededeling via Pluimveeweb, 5-4-2023, <https://www.pluimveeweb.nl/artikel/704724-vraag-naar-witte-eieren-stijgt-verder/>
- [7] Groenestein (2017).
- [8] Avined (2023).
- [9] European Commission (2024), [EU Market Situation for Eggs, 4 april 2024](#)
- [10] Managementgidsen (Lohmann, Ross, Hubbard), Managementgids V20220510
- [11] Handboek Schapenhouderij (2002), Praktijkonderzoek Veehouderij <https://edepot.wur.nl/29959> aangevuld met Verkaik (persoonlijke mededelingen nov '23 en 2 febr '24)
- [12] Handboek Geitenhouderij (2000). Praktijkonderzoek Rundvee, Schapen en Paarden, themaboek 44 <https://edepot.wur.nl/17277>
- [13] Handboek Varkenshouderij (2018). Wageningen Livestock Research, ISBN 978-94-6257-533-2 (1e druk 2015)
- [14] Uniformeringsafspraken Varkenshouderij (2022). Wageningen Livestock Research.
- [15] Opgave deskundigen konijnensector (konijnenhouder, voerleverancier en KI) (2023)
- [16] Persoonlijke mededeling Van Roekel (5 februari 2024)
- [17] Verloop van geboorte bij paarden. Smolders en Creemers, 1989
- [18] Tabellenboek Veevoeding 2016 <https://edepot.wur.nl/397413>